

บันทึก

การตีความเรื่องการรับบำนาญและการคำนวณวันราชการของข้าราชการการเมือง

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๗๘ นั้น ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องในส่วนสาระสำคัญกับ

ก. รัฐมนตรี ผู้ไม่ได้อำนาจการกระทรวง

ข. เลขาธิการรัฐมนตรี

ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๗๑ เงื่อนไขข้อสำคัญที่ทำให้มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จบำนาญก็คือ “ได้รับพระราชทานเงินเดือนประจำในงบประมาณแผ่นดิน”

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐมนตรีที่ได้ได้อำนาจการกระทรวง หรือมิใช่เป็นผู้ช่วยว่าการกระทรวงหรือทบวงนั้น กระทรวงการคลังกล่าวยืนยันว่า “ไม่เป็นข้าราชการประจำการ คงได้รับแต่เบี้ยประชุมเท่านั้น” ตามที่ยืนยันเช่นนี้เป็นการถูกต้องทีเดียว และยังบทกฎหมายสนับสนุนด้วย กล่าวคือ มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๗๗ (ฉบับที่ ๓) ตราไว้เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๗๘ ซึ่งเพิ่มอัตรา “เบี้ยประชุม” ของข้าราชการการเมืองจำพวกนี้จากเดือนละ ๔๐๐ บาท เป็นเดือนละ ๖๐๐ บาท ดังนั้นข้าราชการประเภทนี้จึงมิใช่เป็นผู้ที่ได้รับเงินเดือน

เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่จะต้องขอให้ระลึกถึงกรณีรัฐมนตรีที่ไม่ได้ว่าการกระทรวง หรือมิใช่เป็นผู้ช่วยว่าการกระทรวงหรือทบวงผู้ซึ่งเป็น “ข้าราชการประจำการ” อยู่แล้ว และได้รับแต่เพียงเบี้ยประชุมเป็นรายเดือน ๆ ละ ๒๐๐ บาท เช่นนี้เหมือนกัน เรื่องนี้ปรากฏชัดในบัญชีหมายเลข ๓ ข้อ ๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๗๖ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๗๗ (ฉบับที่ ๓)

คณะกรรมการกฤษฎีกาพร้อมแล้วที่จะยอมรับเบี้ยประชุมรายเดือน ๒๐๐ บาทนี้ไม่เป็นจำนวนเงินที่จะพียงนำมาพิจารณาคำนวณบำเหน็จบำนาญ แต่อีกทางหนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกาก็ไม่เห็นมีข้อขัดข้องอย่างใดในทางกฎหมายหรือทางหลักความยุติธรรมที่จะไม่ให้นำเวลาราชการของข้าราชการประเภทนี้มาเป็นหลักพิจารณาคำนวณบำเหน็จหรือบำนาญ “ในระหว่างใช้บทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญ” ข้าราชการเหล่านี้เป็นข้าราชการประจำการอยู่แล้ว ไม่มีเหตุอันใดที่จะตัดมิให้รับประโยชน์ในวันราชการเช่นนั้น

สำหรับ “เลขาธิการรัฐมนตรี” ข้าราชการประเภทนี้สันนิษฐานว่าหมายถึงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีซึ่งตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม ลงวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ มีประจำอยู่ทุกกระทรวง ตามมาตรา ๘ (๑) และทุกทบวงตามมาตรา ๙ (๑) อาจสังเกตได้ว่าตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งประจำ และได้รับ

พระราชทานเงินเดือนประจำในงบประมาณแผ่นดินด้วย ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖ บัญชีหมายเลข ๑ ว่าด้วยเงินเดือนข้าราชการพลเรือนการเมืองตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งมีความว่า

“(ง) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เดือนละ ๔๐๐ บาท”

ข้อความเหล่านี้ขัดแย้งเป็นแบบแผนอยู่แล้ว ฉะนั้นส่วนมากของกรรมการในคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นพ้องกับกระทรวงการคลังว่า ข้าราชการประเภทนี้มีสิทธิได้รับประโยชน์ในวันราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ

อันที่จริงการตั้งแต่งข้าราชการเหล่านี้ อาจไม่เป็นการประจำเพราะบางที่ตนอาจต้องถูกออกจากราชการพร้อมกับ “คณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้แต่งตั้ง หรือพร้อมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือทบวงการเมืองที่ข้าราชการการเมืองผู้นั้นสังกัดอยู่” ก็ได้ (มาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๖) ฉะนั้น ระยะเวลาที่ข้าราชการประเภทนี้ได้รับราชการจริงเท่านั้นที่ควรนำมาพิจารณาว่าควรให้บำเหน็จบำนาญหรือไม่ ทั้งนี้เป็นหลักธรรมดาซึ่งไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงก็ได้

หัวหน้ากองกฤษฎีกา

ลงนามแทนเลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

๒๗ กันยายน ๒๔๗๘